

En investering för framtiden

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Malmö stad

Lena Eriksson, projektledare
Miljöförvaltningen Malmö stad
lena.m.eriksson@malmo.se
0768-60 60 86

Moa Björnson, processledare
Miljöförvaltningen Malmö stad
moa.bjornson@malmo.se
0709-91 58 97

www.malmo.se/hallbarosengard

Framtagen av Malmö stad juni 2017. Foto: Malmö stad, Johans Sells, Brf Håll, Carl Axel Koysser Stamka, GVA&L, Colourbox, Illustration: Arkitekturfabriken. Form: GVA&L Skåne

ROSENGÅRD I FÖRVÄNDLING

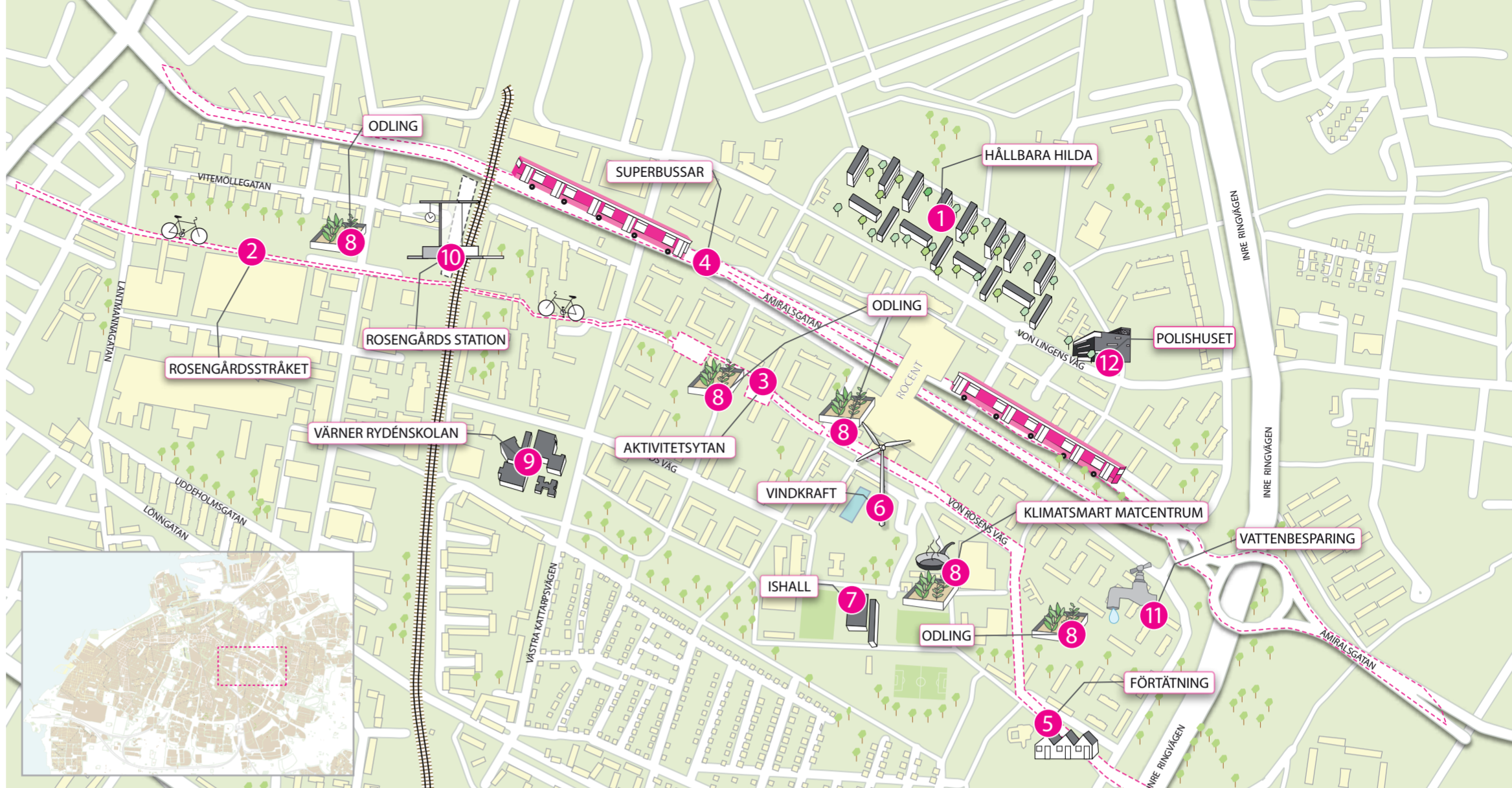
12 INVESTERINGAR
FÖR EN HÅLLBAR STADSDEL

Malmö stad

ROSENGÅRD I FÖRVANDLING

Det händer mycket i Rosengård. Många synliga och fysiska förändringar genomförs i stadsmiljön, samtidigt som de boende involveras och är delaktiga i utvecklingen. Målet är att nå en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Många aktörer jobbar tillsammans med stora och små insatser, en del synliga och andra osynliga, somliga går snabbt medan andra tar lång tid. I den här broschyren presenteras pågående investeringar som tar avstamp i hög miljöprestanda för att även generera social och ekonomisk hållbarhet.

EXTERNA FINANSIÄRER

- 1 Åtgärden medfinansieras av Delegationen för hållbara städer, samt av EUs LIFE-fond genom projektet Climate Living In Cities Concept.
- 5-11 Åtgärderna medfinansieras av Delegationen för hållbara städer.
- 2-4 Åtgärderna medfinansieras av Delegationen för hållbara städer samt EUs regionala utvecklingsfond.

SYFTE
Bli en världsledande förebild för hållbar stadsutveckling. Det sker genom:

- ▶ investeringar i den byggda miljön, med fokus på energi och klimat
- ▶ en kombination av tekniska lösningar och beteendeförändringar
- ▶ deltagandeprocesser som påverkar utformningen av fysiska investeringar
- ▶ tillämpning av innovativ miljöteknik

Investeringsprogrammets grundpelare:

- ▶ Hållbar utveckling – Investeringarna har fokus på klimatåtgärder men är även en språngbräda för socioekonomisk utveckling.
- ▶ Stadsplanering – Investeringarna föregås av planeringsprocesser som tar ett helhetsgrepp på Rosengårds utvecklingspotential och där nya former för samråd utvecklas.
- ▶ Samverkan – Metoder utvecklas för förvaltnings- och aktörsövergripande samverkan.
- ▶ Boendemedverkan – Boende och andra aktörer engageras i stadsförnyelseprocessen genom konsultationer, workshops, utbildningar och samarbeten.
- ▶ Cleantech – Rosengård utvecklas till en testbed för intressant miljöteknik i samarbete med Malmö Cleantech City.

MÅL
Investeringarna förväntas leda till:

Ekologiska mål

- ▶ Minskade koldioxidutsläpp
- ▶ Energieffektivisering
- ▶ Produktion av förnybar energi
- ▶ Minskad biltrafik
- ▶ Fler gröna väggar och tak
- ▶ Minskad vattenanvändning
- ▶ Förtätning med lågenergihus
- ▶ Beteendeförändringar
- ▶ Förbättrad inomhusmiljö
- ▶ Minskat buller

Sociala mål

- ▶ Ökad delaktighet och inflytande
- ▶ Skapande av sociala mötesplatser
- ▶ Fler arbetstillfällen
- ▶ Ökad känsla av trygghet
- ▶ Ökad tillgänglighet
- ▶ Bättre boende
- ▶ Bättre hälsa
- ▶ Möjlighet till boendekarriär
- ▶ Ökad jämställdhet

Ekonomiska mål

- ▶ Stärkande av Rosengårds varumärke
- ▶ Ökad investeringsvilja i stadsdelen
- ▶ Värdeökning på bostäder
- ▶ Lägre drifts- och underhållskostnader
- ▶ Företagsetableringar
- ▶ Tillväxt av miljöteknikföretag

HÅLLBARA HILDA

HSB Brf Hilda med 767 lägenheter genomför en unik renovering med mycket höga hållbarhetsmål. Ett av målen är att sänka koldioxidutsläppen med 50 procent till 2014. Klimatcoacher inspirerar till en hållbar och livsstil och ny teknik blandas med beprövad för att nå ekonomisk hållbarhet.

INSATSOMRÅDEN

Energieffektivisering, förnybar energi, vatten, transporter, boendemedverkan

ROSENGÅRDSSTRÅKET

Ett cykelstråk är mer än en transportlänk. Längs Rosengårdsstråket skapas nya mötesplatser, interaktionsobjekt, förbättrad beläggning och belysning. Det ökar tryggheten och användningen av stråket och underlättar verksamhetsetablering. Boende och andra aktörer engageras i idéutveckling och planering.

INSATSOMRÅDEN

Democykelstråk, mötesplatser, belysning, grönstruktur, minskad biltrafik

AKTIVITETSYTAN

Unga kvinnor engageras i stadsdelens utveckling, där engagemang i första hand fokuserar på en aktivitetsyta längs Rosengårdsstråket. Målet är att få unga kvinnor att ta större plats i en mer jämställd offentlig miljö och samtidigt öka deras engagemang och delaktighet i förändringsarbetet.

INSATSOMRÅDEN

Empowerment, delaktighet, aktivitetsyta

SUPERBUSSAR

Ett nytt stadsbusskoncept införs längs en av Malmös mest trafikerade stadsbusslinjer. Skånetrafiken köper in 24 meter långa gasbussar som tillåter på- och avstigning i alla dörrar och Malmö stad bygger busskörfält och installerar signalprioritering. Målet är en mer attraktiv och effektiv kollektivtrafik.

INSATSOMRÅDEN

Gasbussar, busskörfält, trafiksignaler

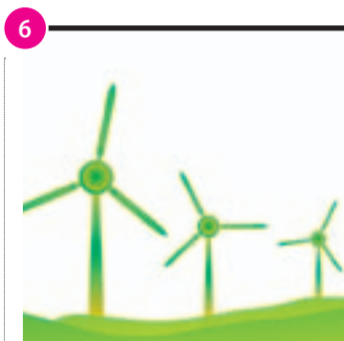

FÖRTÄTNING

Malmö stad, PEAB och EON ska tillsammans verka för att skapa nya bostäder och arbetstillfällen i Rosengård. Ambitionen är att varje bostad som byggs genererar två arbetstillfällen. Ny teknik, självbyggeri, parknära, tillgänglighet, hållbart och vackert är några nyckelord.

INSATSOMRÅDEN

Byggskola, energieffektivt byggande, förnybar energi, arbetstillfällen

VINDKRAFT

Storskalig vindkraft etableras i Malmös ytterområden och småskalig i Rosengård. Gemensamt för vindkraftverken är nyskapande gestaltning som föregås av en delaktighetsprocess. Inom åtgärden testas former för gemensamt ägande av vindkraft.

INSATSOMRÅDEN

Vindkraft, gestaltning, ägandeformer

ISHALL

Ishallen renoveras med målet att nå maximal energieffektivisering samtidigt som anläggningen och det omgivande området förskönas. Miljöteknik testas inom exempelvis tätning, effektiva reglersystem och produktion av förnybar el.

INSATSOMRÅDEN

Energieffektivisering, förnybar energi, utemiljö, vatten

KLIMATSMART MATCENTRUM + ODLING

Urbana gemenskapsodlingar stärker ekologiskt tänkande, kreativitet och social samvaro samt skapar nya former för drift och förvaltning. Ett kunskapscentrum etableras där Malmö stads personal utbildas om mat, klimat och hållbar utveckling för klimatsmartare inköp.

INSATSOMRÅDEN

Utbildningar, gemenskapsodling

VÄRNER RYDÉNSKOLAN

Ett koncept för ekologisk renovering tas fram med målet att nå maximal energieffektivisering och erbjuda ett forum för pedagogisk verksamhet med uteläro, demoklassrum och utbildning av energidetektiver. Miljöteknik testas inom de utvalda insatsområdena.

INSATSOMRÅDEN

Energieffektivisering, förnybar energi, utemiljö, miljöpedagogik

ROSENGÅRDS STATION

Rosengårds station etableras längs en planerad ringlinje för tågtrafik, Cityringen. Stationens utformning skapar ett nytt attraktivt stadsum. Cityringen blir en viktig länk mellan flera av Malmös stadsdelar, bidrar till ökad attraktivitet i området och underlättar för förtätning och omvandling av industriområden.

INSATSOMRÅDEN

Plattformar, cykelparkering, cykelvägar, hållplatser

VATTENBESPARING

Åtgärder för minskad kall- och varmvattenanvändning genomförs i ett fastighetsbestånd med hög vattenförbrukning. Målet är att minska vattenförbrukningen med 40 procent. Individuell vattenmätning och utbildning kombineras på olika sätt i olika fastigheter för att möjliggöra en metodjämförelse.

INSATSOMRÅDEN

Vattenbesparing

POLISHUSET

Skanska bygger en närpolisstation med en energianvändning som är 50 procent lägre än Boverkets byggregler. Byggnaden miljöcertifieras enligt LEED Gold och uppförs enligt Skanskas koncept Grön Arbetsplats. Skanska och Malmö stad har tecknat ett samarbetsavtal för utbyte med en skola i stadsdelen inom områdena miljö, teknik och hållbar stadsutveckling.

INSATSOMRÅDEN

Energieffektivt byggande, utbildning, samarbetsavtal

EN STAD I FÖRVANDLING

Malmö har alltid varit en stad i förvandling, från 1600-talets handelsstad via 1900-talets industristad till dagens kunskapsstad. Sedan millennieskiftet har hållbar stadsutveckling varit en viktig drivkraft för stadens utveckling, där intressanta pilotprojekt har genomförts för att sedan implementeras i större skala. Med investeringarna i Rosengård skrivs ytterligare ett kapitel om Malmö – ett kapitel med starka ekologiska, sociala och ekonomiska förtecken.

Rosengård var namnet på den herrgård som ägdes av systrarna Ida och Hilda Kockum. Här bedrev de ett mönsterjordbruk fram till 1959 då marken såldes för att ge plats åt miljonprogramsbbyggen i samband med att arbetskraft strömmade till Malmö för att arbeta vid de stora industrierna i hamnen.

Rosengårds herrgård finns kvar än idag och drivs av kulturnavet Drömmarnas hus, men den omgivande jordbruksmarken är borta. I hamnen, där många av de nya Rosengårdsborna arbetade under 70-talet, har omvandlingen varit lika omfattande, men genomförts senare. Fabrikererna är idag rivna eller omvandlade för att rymma kunskapsintensiva företag och Malmö högskola. Bostäder, strandpromenad och en skejtpark kompletterar omvandlingen. Med bomässan Bo01, den fortsatta utvecklingen i Västra hamnen och nu även Hyllie har Malmö blivit en föregångare inom hållbar nybygg-

nation. Men det har varit svårare att hitta drivkrafter och affärsmodeller för att omvandla befintliga områden – något som är nödvändigt om staden ska nå sitt mål om att hela Malmö ska vara försörjd med förnybar energi till år 2030. Omfattande satsningar inleddes för 15 år sedan med Ekostaden Augustenborg där målet var att nå ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart bostadsområde. I och med Rosengårds förvandling är det nu dags för nästa stora steg.

I Rosengård ligger Malmös näst största bostadsrättsförening med 767 lägenheter, HSB Brf Hilda, döpt efter en av systrarna Kockum. 2008 kontaktade Brf Hildas styrelse Malmö stads miljöförvaltning och presenterade sina ambitiösa idéer för en ekologiskt och socialt hållbar renovering av föreningens fastighetsbestånd. De sökte hjälp för att hitta extern finansiering för att ytterligare spetsa insatserna. Samtidigt utlyste

Delegationen för hållbara städer ett program för klimatinvesteringar i avgränsade stadsdelar och EU:s Lifefond hade en liknande, om än mer begränsad, utlysning. Dessutom startade en ambitiös satsning – Områdesprogram för social hållbarhet – i ett antal områden i Malmö, varav Herrgården i Rosengård var ett.

Efter kontakt med flera aktörer i Rosengård fann Malmö stad kärnan till en gemensam kraftsamling för att starta en fysisk omvandlingsprocess i Rosengård – en stadsdel som ligger centralt men som är planerad och byggd som en klassisk svensk storstadsförort.

Med stöd från EU:s regionala utvecklingsfond kan investeringarna kopplas till en stark delaktighetsprocess med boende och andra aktörer i stadsdelen och nya metoder utvecklas för förvaltningsövergripande samverkan.

Genom investeringarna blir det möjligt att bryta miljonprogrammets funktionsseparering och låta en hållbar och blandad stadsdel växa fram, där klimatinvesteringarna är en språngbräda för socioekonomisk utveckling. Samtidigt utvecklas stråk för att knyta samman staden, och inte minst, minska det mentala avståndet mellan Rosengård och övriga Malmö. För även om Rosengård har många av förtorens klassiska utmaningar så tar det bara tio minuter med cykel från centrala Malmö, vilket i sig skapar spännande möjligheter.

Arbetet för att underlätta en långsiktig förändring samt att möta intresset från alla de aktörer som inser att det bubblar av kreativitet och framåtanda i Rosengård fortsätter. Förhoppningen är att detta även ska stimulera andra stadsdelar så att vi tillsammans kan skriva nästa kapitel i berättelsen om det hållbara Malmö.